

NÆM 84:060

Brotorvet, Næstved

Beretning.

I dagene 18. - 21.08.1984 fik Næstved Museum lejlighed til at måle profiler op i forbindelse med et kommunalt kloakeringsarbejde på Brotorvet i Næstved.

Arbejdsgangen blev aftalt på et byggemøde 09.07.1984 på teknisk forvaltnings kontor mellem Søren Mose fra teknisk forvaltning, entreprenør Uffe Skaarup Nielsen og undertegnede.

Museet målte profiler op i 3 grøfter: A, B og C (se oversigtsplan). Grøfterne opmåltes sektionvis af hensyn til entreprenørarbejdets fremdrift.

Grøft A: ved 4 målinger opmålt 7,5 m af 13,5 m nordvæg.

Grøft B: ved 3 målinger opmålt 3,5 m af 9,0 m vestvæg.

Grøft C: ved 3 målinger opmålt 7,5 m af 14,0 m nordvæg.

Undersøgelsens resultater.

Undergrundsniveauet er kortlagt i væsentlige træk for hele det undersøgte areal. Undersøgelsen viser, at gaden ned mod Storebro over Susåen er anlagt på en naturlig morænebanke med jævnt fald mod vest, syd og øst, idet det højeste registrerede punkt ligger ved Farvergades udløb i Brotorvet (3,20 m.o.h.). Midt på Brotorvet er koten 2,80 m.o.h., vestligst i grøft A 1,70 m.o.h. Mod øst falder terrænet mod Farvergade 7 (NÆM 81:100) til 2,30 m.o.h. Herfra er der atter et fald mod syd, ned mod åen, idet koten 20 m fra Farvergade er 0,90 m.o.h. Fra Brotorvets midte stiger terrænet mod nord, idet koten i nordenden af grøft B er 3,90 m.o.h. Fra det sidste punkt stiger terrænet yderligere op gennem Brogade og Kindhestegade.

Middelalderlige kulturlag

I alle opmålte profilsektioner er der påvist et 20-80 cm tykt affaldslag, tykkest mod vest i grøft A, som udelukkende indeholder middelalderligt genstandsmateriale.

I grøft A omfatter materialet såvel østersøkeramik som høj-middelalderlig keramik, medens de tilsvarende lag i de 2 andre grøfter kun har givet højmiddelalderlig keramik. I grøft A fandtes en langtandskam. Grøft B og grøft C gav hver en borgerkrigsmønt fra 1300-årene.

Der fandtes ikke spor af konstruktioner i lagene, men i grøft C fandtes en tjæregrube, nedgravet i undergrunden og overlejret af det middelalderlige affaldslag. Gruben var 120 cm i diameter og 50 cm dyb, og den indeholdt sten, sammenkittet af tjære. Prøver er taget ud til senere analyse.

Bebyggelsen på det nuværende Brotorv.

Brotorv er forholdsvis nyt, idet det er udlagt i 1800-årene på tidligere bebyggede grunde.

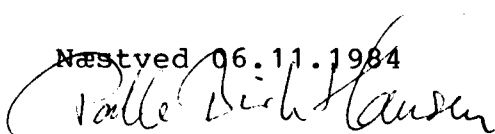
I grøft C tangeredes sydsiden af fundamentet til et gadehus under nuværende Brotorv. Fundamentsgrøften var gravet 130 cm ned i undergrunden, så bunden lå i kote 1,60 m.o.h. Grøften kunne følges over ca. 10 m i profilen.

I forbindelse med fundamentsgrøften fandtes som venteligt hornmalet keramik og kridtpiber.

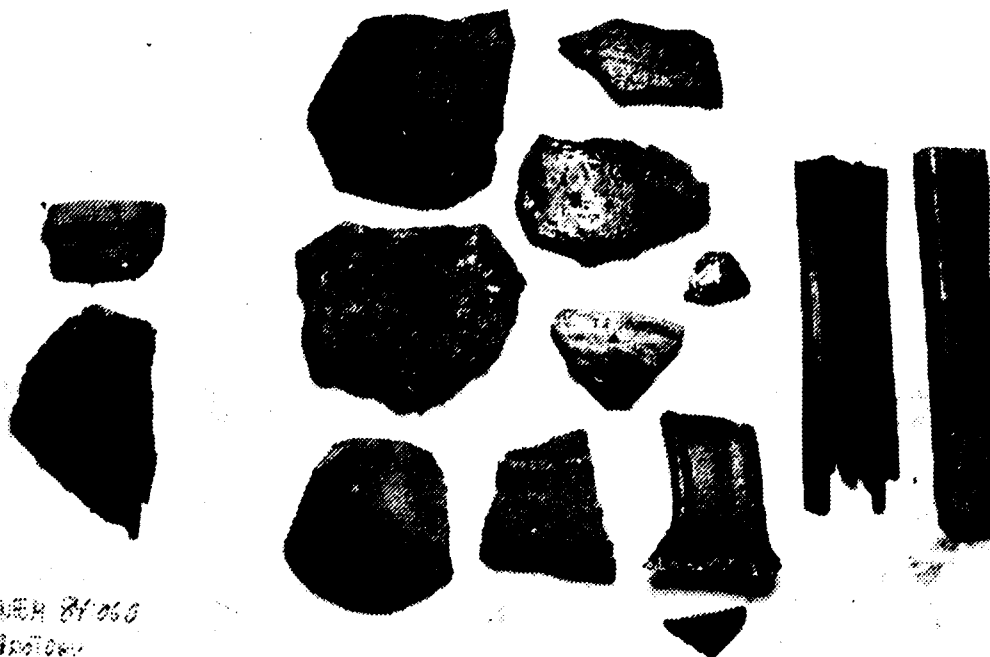
Opmålingsarbejdet blev udført af:

museumsinspektør Palle Birk Hansen
    cand.mag. Jakon Kieffer Olsen
    cand.mag. Rasmus Nielsen
registrator Keld Salminen
registrator Hanne Vintersborg
    fotograf Peter Koldorf
alle ansat ved Næstved Museum.

Næstved 06.11.1984

Palle Birk Hansen
museumsleder

N.T. 22.8.84

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

NESTVED 84 060
1201000

Fundene af potteskår fra udgravningen ved Brotorvet er ikke af den store værdi. Det var vigtigere at få kortlagt fortidens terræn på stedet. (Foto: John Hansen).

Endnu et stykke fortid under byen er kortlagt

NÆSTVED - Vi har fået endnu et vigtigt bidrag til optegning af fortidens terræn under Næstved, siger museumsinspektør Palle Birk Hansen. I nogle dage har hans »udrykningshold« fulgt i hælene på en arbejdsstyrke under kloakering ved Brotorvet og har studeret de gamle kulturlag, som er blevet frilagt i tydelig profil på grøfternes jordvægge.

- Det er altid terrænet, som har bestemt, hvordan en by skulle bygges. Og derfor er det af betydning, at vi nu ved meget mere om området ved Brotorvet, for her lå det gamle overfartssted ved Susåen. Vi har rekonstrueret det

på 1100-talskortet, og formentlig fandtes det allerede i vikingetiden, forklarer Palle Birk Hansen.

Museets opmålinger gennem en 13 meter lang profil, som løber fra Brogade skråt ned mod Maglemøllevej under det lille grønne anlæg, har afsløret en morænebanke. Denne forhøjning i terrænet er fra naturens side et afsæt til overføringen over Susåen. Altså har broen ligget netop her.

Der er fundet et 75 cm tykt middelalderligt kulturlag med affald, som kan føres tilbage til 1100-årene. Her lå Østersø-keramik i skår med den karakteristiske streggra-

vering. Desuden nogle hundrede år yngre gråbrændte skår fra kogekar og rødbrændte fra kander til øl. Og så var der et fint knivskæfte af en rørknogle og en kam i ben.

- Ikke noget, der kunne ophidse os, siger museumsinspektøren. - Mennesker på gaden stopper altid op ved en udgravning og spørger: »Finder I noget?«. Og det gør vi på sæt og vis ikke - men dog finder vi utroligt meget i form af ydmyge iagttagelser, som i det store spil kommer til at betyde meget.

tof.

NREM 84:060

OVERSIGTSPLAN

1:250

